

A Farkas utcai református templom felújításáról

2014. 03. 14.

A farkas utcai református templom felújításáról

A templom és korábbi kolostor (épült 1486-1503) szakértők szerint a legnagyobb és legszebb épület, amelyet a ferencesek Erdélyben emeltek. A számos beavatkozáson keresztülment épület Kolozsvár egyik legismertebb szimbóluma.

Az épület általános bemutatása:

A templom a ferences szerzetesek kolostor-együttesének részeként épült, annak északi oldalát képezve. Az egyhajós teremtemplom hajójának meghosszabbításában helyezkedik el a szentély. A hajóhoz délről a máig megmaradt kolostor-kerengő csatlakozik. A torony a négyzetes alaprajzú, belső udvaros kolostor délnyugati sarkán állt. Az északi lépcsőtorny alsó része négyszögletű, felső része hengeres kialakítású. A 33,44m hosszú hajó öt téglalap alakú pillérekre tagolódik. A szentély három négyszögletű oszlopközből áll, záródását egy oktagon öt oldala adja.

Tartószerkezeti rendszer:

Az épület fő tartószerkezeti egységei a teremszerkezetű hajó, a szentély és a déli torony, másodlagos egységei pedig a déli kerengő illetve a csigalépcső. Minden alegység a maga során alapzatból, függőleges tartóelemekből (tartófalakból és kőfalazatú támpillérekéből), többnyire különböző szerkezetű boltozatokból és tetőszerkezetből áll. Utóbbi a hajó és a karzat esetén puhafa (fenyő) barokk tetőszerkezet, a többi alegység esetén pedig az 50-es évekből származó mérnöki szerkezet.

Az épület műszaki állapota és a beavatkozások szerkezete:

Nem azonosítottunk olyan szerkezeti problémákat, amelyek az alapok hiányosságaira lennének visszavezethetők. A tartófalak viszonylag jó állapotban maradtak meg, fő károsodásaik épületfizikai és épületbiológiai természetűek. Azonosított szerkezeti károsodások: Az épület külső falazatain folytonossághiányokat (repedéseket) azonosítottunk, amelyek, a padlás szintjén és a boltozatok fölött részben belül is megjelennek. A földemek jó állapotban vannak, kivéve a hajó boltozatát, ahol a bolthajtáson és a boltháton egyaránt hosszanti repedések láthatók. A hajó és karzat tetőszerkezete viszonylag jó állapotban maradt meg. Szerkezeti megoldásuk megfelelő, és nem mutatnak jelentős károsodásokat. Az egyes elemek károsodásainak fő okai épületbiológiai természetűek, illetve helyileg a nem megfelelő kötésekben keresendők, különösen a főszaruállás / mellékszaruállás / kötőgerenda illetve fiókkerenda / kötőgerenda kötéseinél. A ma létező lépcsők nem mutatnak látható szerkezeti károsodásokat.

Előzmények

1910-1911 között zajlott a templom első modern javítása, ekkor készült el a neogótikus nyugati karzat, rajta helyezték el a pécsi Angster-cég által 1913-ban épített új orgonát. Az 1959-1961 közötti restaurálás során részben helyreállították a kerengő gótikus boltozatát, de sok helytelen megoldást alkalmaztak a helyreállítás során. Ekkor verték le a templomról a vakolatot és cementes habarccsal fűgázták ki a teljes épületet. Ugyanekkor cserélték át a teljes belső vakolatot cementes vakolatra.

2005-ben az Erdélyi Református Egyházkerület a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság segítségével megnyert egy támogatást a Los Angelesi Getty Alapítványtól a templom teljes kutatására. A kutatások és az építészeti felmérés elkészültek 2007 októberéig. 2008-ban a tervező csapat elkészítette a megvalósíthatósági tanulmányt amiből kiderült, hogy a templom teljes felújítására hozzávetőlegesen 4 millió Euróra van szükség. Mivel ezt az összeget sem a gyülekezet sem az egyházkerület nem képes kitenni 2009. január 15-én a Kolozsvár Belvárosi Református Egyházközség, a templom tulajdonosa leadta a pályázatot az Operatív Regionális Program Műemlék felújítási alfejezetéhez. A leellenőrzött kérést támogathatónak nyilvánította a Észak-nyugati Regionális Fejlesztési Ügynökség és tájékoztatta az egyházközséget, hogy a várólistára helyezték kerethiány miatt.

Több mind három év várakozás után 2012. májusában értesítést kapott az egyházközség a Észak-nyugati Regionális Fejlesztési Ügynökségtől, hogy támogathatóvá vállt a 2009. januárjában leadott kérés abban az esetben , ha a kiviteli tervet 2012. novemberében leadja az egyházközség.

Fazekas Zsolt lelkipásztor és Báthory Endre főgondnok kérésére a 33 tagból álló tervező csapat a Kiviteli terv elkészítését megelőlegezte A tervező és a tanácsadó csapat ismertetése

Főtervezői feladatot a kolozsvári M&M DESIGN műemlék felújításra és kutatásra szakosodott tervező iroda végezte, Maksay Ádám és Maksay Tünde vezetésével, Bartha Csaba, Vajda Imola, Lukács Eszter, Albert Ferenczi Eszter és Tibád Gergely közreműködésével.

Az építészeti vezető tervező szerepét Eke Éva építész töltötte be.

Építészeti tervet készítette a KonZOL stúdió tervező iroda Lázár Zoltán vezetésével, Maksay Kati és Bârzeianu Cristina közreműködésével.

Tartószerkezeti tervet készítette az IROD M műemlék felújításra és kutatásra szakosodott tervező iroda Dr. Makay Dorottya vezetésével és Sándor Boróka, André Anikó, Bordás Boglárka, Hari József, Kisgyörgy Ilka mérnökök közreműködésével

Villamossági tervet a PIEME tervező iroda készítette Szabó Erzsébet vezetésével, Buzura Anca és Ferenczi János közreműködésével.

A fűtés szerelési tervet az ALFA INSTAL tervező iroda készítette Kis Sándor és Kis Júlia vezetésével, Hoțupan Adriana közreműködésével.

A gázszerelési terv az OVIL 2000 tervező iroda munkája Rusu Ovidiu és Giurgiu Marian közreműködésével.

A tartószerkezeti szakvéleményt Dr. Rus Petru egyetemi tanár készítette Szabó Anna biológus biológiai szakvéleményére, Dr. Guttmann Márta épületfizikai tanulmányára és a Geosearch iroda geotechnikai tanulmányára alapozva.

Tervellenőrök a következő szakembereket kértük fel: A kategória: Dr. Rus Petru mérnök, B-F kategória: Vilson Veronica építész, C kategória: Tekoncia Andreu mérnök, le kategória: Szabó Erzsébet villamosmérnök, Ig kategória: Bercan Maria szerelőmérnök, It kategória: Lăpușan Gheorghe szerelőmérnök.

A projektmenedzsmentet Regional Consulting & Management végzi, Ilyés Szabolcs vezetésével.

A 35 tagból álló csapat több ízben kiegészítéseket kellett benyújtson a Észak-nyugati Regionális Fejlesztési Ügynökséghez. Végül 2013. márciusában értesítették az egyházközséget, hogy a projekt a szerződés kötés szakaszába továbblépett.

Még egy pár kiegészítés és a helyszíni terepszemle után 2013. Szeptember 18-án a Észak-nyugati Regionális Fejlesztési Ügynökség és a Farkas utcai Református Egyházközség megkötötték a támogatási szerződést 18.912.243,02 lej értékben amiből: a projekt keretén belül elszámolható költség 15.256.513,21 lej (14.951.382,94 lej vissza nem térítendő támogatás és 305.130,27 lej az egyházközség által biztosított önerő), valamint 3.636.614,92 lej áruforgalmi adó.

A tervezett beavatkozások kivonata:

Tervezett szerkezeti megoldások A barokk tetőszerkezetek (hajó + szentély) problémáinak megoldási javaslata: a biológiai károsodásokat mutató elemek részleges vagy teljes cseréje, ácskötés-toldások segítségével; az elmozdult kötések megerősítése húzóerő átadására alkalmas fémkonzignációk segítségével; a fertőzések melegágyait képező, hozzáférhetetlen fedélszerkezetek bontása és újjáépítése, hozzáférhetőségüket biztosító muszaki megoldásokra hagyatkozva. A tartófalak felújítására vonatkozó javaslatok: az erőteljesen málladozó szakaszok újjáépítése; az elmozdult kőelemek visszaágyazása hidraulikus mészalapú habarcsba; a repedések kezelése (injektálás / kiékelés / esetenként újraszövés, vagy más megoldások azonosítása. A földemre vonatkozó javaslatok: a hajóboltozat repedéseinek kezeléséről a boltozat idobeli viselkedésének monitorizálása és elemzése nyomán kell döntenie; a kerengo 5-6 oszlopközének

vasbeton földeme lebontandó, és a fedélszerkezetre függesztett, könnyu mennyezettel helyettesítendo; az archívum-funkcióból származó többletterhelést a toronyban meg kell szüntetni. Az egyházkerületi gyűjtőlevéltárat emiatt elköltüztetik a Bocskai tér 14. Szám alatti ingatlanba.

A faragott kőfelületek tisztítását kőrestaurátorok fogják végezni.

A munkálatok során lebontjuk az egykori toronyba vezető vasbeton lépcsőt és egy könnyű fémszerkezetű lépcsőre cseréljük. Párhuzamosan elkészül a villamos hálózat és a világítás teljes cseréje és felújítása. A jelenlegi fűtési rendszert egy padfűtés rendszerre fogjuk kicserálni.

A 17 hónapig tartó kivitelezés időtartama alatt a templom nem tudja betölteni funkcióját, mert a kivitelezési technológia a teljes kiűrtést feltételezi.

A kivitelezés során felújítjuk az orgonát, restaurálják a címereket és letisztítják a padokat és a stallumokat.

A munkálatok elvégzésére az egyházközség 2014. januárjában megkötötte a szerződést a kolozsvári székhelyű DECORINT és LIBRA IMPEX kivitelező cégek társulásával.

Mivel az önrészt nem egy összegben kell biztosítsa az egyházközség, ezért annak fedezése nem ütközik akadályokba. Az önrész fedezésére bárkitől elfogadunk célirányos adományokat.

A kivitelezési munkálatok hivatalos kezdési időpontja 2014. február 19. Volt. Jelenleg az építőtelep kialakításának előkészítő munkálatai folynak. Hamarosan megkezdik az állások építését.

További részletekkel a kivitelezés folyamán újra jelentkezünk.

Összeállította:

Maksay Ádám és

Makay Dorottya